

Mouzovský žurnál

3
1999

- Informační servis** 2
Informace o tom, co bylo, je a bude.
- Lasování (5)** 3
Slonova škola lasování - figury pro dva spinningy.
- Až na vrcholky hor** 4
Reportáž z výpravy na Sněžku.
- Ranní koupel** 6
Blondřákova nepříjemná zkušenost.
- Užiteční diverzanti** 6
Nepovedený noční přepad tábora
- Viděli jste to?** 7
Ohlédnutí za zatměním Slunce.
- Ohlédnutí (1)** 9
Rozhovory s bývalými hlavními vedoucími.
- Živelné pohromy (7)** 10
Problémy s pitnou vodou.
- Bavíme se na náš účet** 12
Slavné výroky a kompromitující fotografie.

Ve dnech 18. - 20. června se uskutečnilo vyvrcholení celoroční hry Výstup na Nanga Parbat, které spočívalo ve výstupu na nejvyšší horu České republiky Sněžku. Reportáž najdete na straně 4.

Na straně 6 se podíváme na letošní tábor. Dozvíte se o tom, že je radno být už po ránu ostražitý a že i diverzant se dá dobře využít. Další zajímavosti naleznete v Informačním servisu na straně 2.

Na straně 7 se ještě jednou vrátíme k události roku, zatmění Slunce.

INFORMAČNÍ SERVIS

Termíny výprav

18. září
9. října
23. října
6. listopadu
20. listopadu
4. prosince
18. prosince

Termíny dalších akcí

25. září Babí léto v Býchorech
2. - 3. října akce Návrat
16. - 17. října sjezd Vavříneckého potoka
11. prosince uzlařská regata
23. prosince vánoční besídka
6. května 2000 vlajková hra
27. května 2000 3. ročník Trístovky

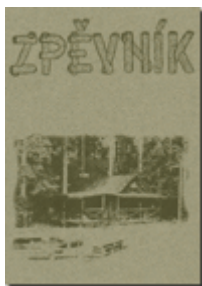
19. srpna uplynul rok od tragické smrti našeho kamaráda Kuby

KRÁTCE

Zpěvník

Koncem června se po více jak jednoletém snažení dokončil Buggyho nápad se sepsáním a vydáním klubového zpěvníku. Jeho majiteli se stali všichni členové T. K. Průzkumník, část nákladu odkoupil i T. K. Eridanus. Na táboře u táboráků byl zpěvník velmi používanou pomůckou. Ačkoliv je zpěvník běžně neprodejný, mohou si o něj bývalí členové Průzkumníku požádat v klubovně. Pro počítačové nadšence je možné na vyžádání zaslat zpěvník ve formátu PDF po Internetu.

Ach ti hackeři ...

Úspěšný útok hackera na server kolínského gymnázia, kde se fyzicky nalézá část internetových stránek T. K. Průzkumník, způsobil začátkem července dočasné ochromení provozu těchto stránek i elektronické pošty. Teď už je vše v pořádku. Doufejme, že se to již nebude opakovat.

Nové nouzovské stavby

Během tábora byla po více než 3 letech uvedena ve skutečnost Marianova vize nového mostku přes Vavřínecký potok. Hlavním požadavkem bylo, aby se mostek nemusel rozebírat při sjíždění Vavříneckého potoka.

Stavbu urychlila skutečnost, že hned na začátku tábora prasklo prkno na staré lávce pod Lenkou M., která

patřila mezi nejméně hmotné táborníky. Proto dostal mostek přednost před také potřebnou stavbou nové umývárky.

Odvážně pojatý mostek je chloubou svých stavitelů

Na umývárce se začalo pracovat během posledního týdne tábora. A proč nová umývárka?

Po rozšíření náhonu za současnou umývárkou je ohrožena její statika. Proto také bylo loni ubouráno její nejvrchnější patro se strážní budkou. Ani to moc celkové situaci nepomohlo, protože 500 l barel na vodu, který je během tábora z většiny plný, stále kácí věž k náhonu.

Otcem myšlenky stavby nového

vodárenského komplexu je, jako u většiny staveb na tábořišti, Marian. Ten se má skládat z technické věže, která ponese nový 1000 litrový barel na vodu, nové moderní umývárny s velkou vanou a brutarem na teplou vodu přímo pod věží a směrem k lesu zastřešovat koryta na mytí ešusů a ranní čištění zubů.

Obě věže, mezi nimi sauna

Čerstvé posily

Školní a jiné povinnosti zamíchaly se sestavou vedoucích. S aktivní činností se rozloučila novomanželka Dáša. Kvůli škole odešla od družiny Janinka. Na její místo se naopak vrací Šárka. Petr odešel z oddílu a Zbyněk od družiny.

Činnost ukončili Delfini a k družinám nastupují Katka, Honza a Lasse. Jejich uvítání do řad vedoucích bylo ryze pracovní. Jen Tomáš své sestře Katce udělil jednu rodinnou radu:

„Dej si pozor, nemáme tady zrovna nejlepší pověst.“

Svatby

26. června uzavřeli svazek manželský Dáša a Čombe a 4. září Eva a Starosta. Přejeme hodně štěstí.

Nouzovský Žurnál, ročník XIII, číslo 3 vyšlo 24. září 1999 v Kolíně - uzávěrka 19. září 1999

foto: Šed'a, Jaruška, archiv Průzkumník
číslo 4 vyjde 9. prosince 1999

Internet: <http://www.pruzkumnik.cz>

E-mail: info@pruzkumnik.cz

LASOVÁNÍ (5)

Figury pro dva spinningy

Dva talíře

Roztočíme dva talíře. Tím způsobem, že se oba točí proti sobě. Snadnější je nahazovat oba talíře najednou, než roztočit jeden tou rukou, kterou nám to jde lépe, a potom roztočit druhý. Uvědomme si, že pohyb rukou je pouze zrcadlově převrácený.

Variace se dvěma talíři

Roztočíme dva talíře. Můžeme jednou rukou točit pouze talíř a druhou provést kolotoč jednou rukou okolo sebe i prvního talíře. Pokud platí to, že již od začátku se snažíme učit všechny figury oběma rukama vpředu by nám nyní dělat problém provést kolotoč s druhým talířem. Další variací může být talíř a ťukání do druhého. Opět můžeme ťukat do pravého a posléze do levého talíře.

Obr.29 Talíř levou - kolotoč pravou

Stepping do dvou talířů

Stepping do dvou talířů je jedna z nejeftivnějších a nejkrásnějších figur. Roztočíme dva talíře tak, aby se točily se stejnou fází. Tedy oba paprsky jsou vždy ve stejnou dobu vpředu či vzadu. Jakmile se vžijeme do rytmu točení, můžeme vskočit do talířů. Nejprve se pokusíme současně jednou nohou do pravého talíře a druhou do levého. Jedná se prakticky o dvojnásobné ťuknutí. Doporučujeme trénovat tyto prvky na hladké a rovné podlaze, jako jsou třeba parkety v tělocvičně. Nyní můžeme obměnit tuto figuru tím, že při prvním otočení vskočíme snožmo do jednoho talíře a po výskoku vskočíme do druhého. Tuto figuru můžeme tedy nazvat snožmo do dvou talířů.

Vrcholným trikem se dvěma talíři je asi střídavé podupávání do dvou talířů. Prvně, než se pustíme do prvních pokusů o tuto figuru, natrénujeme nejdříve rozfázování točení talířů. Roztočíme dva talíře synchronně tak jak to známe z předchozích figur. Jednou rukou, spíše tou, kterou nám to jde lépe, prudce trhneme ve snaze rozhodit rotaci tak, aby jeden talíř předcházel druhý. Tedy v momentě, kdy bude pravý talíř mít paprsek vpředu, bude mít levý paprsek vzadu, blíže k tělu. Jakmile se nám začne dařit roztáčení a točení dvou talířů tímto způsobem, můžeme přistoupit ke skokům do talířů. Důležité je opět se vžít do rytmu točení. Jednotlivé vskoky budou připomínat běh na místě. Výsledek můžeme vidět na následujících obrázcích.

Obr.30 Steping do dvou talířů střídavě a snožmo

Variace talíř - krinolína

Nejdříve roztočíme okolo sebe krinolínu. Čím delší spinning tím snazší bude pro nás roztočení talíře uvnitř krinolíny. Pro talíř volíme kratší spinning okolo 3,5 až 4 metry. Figuru můžeme ztížit tím, že k točení krinolíny začneme ještě nohou ťukat do talíře či naopak vyházovat krinolínu nahoru a dolů k točení talíře.

Obr.31 Krinolína levou, talíř pravou + ťukání

Variace talíř - motýlek

Z názvu je patrné, o jaký trik se jedná. Můžeme točit levou rukou talíř a pravou předvádět motýlka či motýlkový přechod v před a vzad.

Obr.32 Talíř levou - motýlek pravou

Dva motýlci

Opět k názvu není co dodat. Trik můžeme vidět na obrázku.

Obr.33 Dva motýlci

Závěrem

Přejeme mnoho radostných chvil se spinningem v ruce. A nepamenejte, že radost z roztočeného spinningu může být obrovská nejen pro vás.

AŽ NA VRCHOLKY HOR

Poslední výpravu školního roku na 18. až 20. června 1999 připravovaly Dáša a Lucie. Nebyla to výprava jen tak ledajaká. Její součástí bylo vyvrcholení celoroční hry Výstup na Nanga Parbat, která měla být zakončena na nejvyšším bodě České republiky, tedy na vrcholu Sněžky.

Výprava to byla velkolepá nejen cílem, ale i organizačně. Protože v pátek nic kloudného do Krkonoš nejelo, byl objednan autobus. V pátek v 16 hodin se sešlo 45 Průzkumníků u klubovny. Nálada je dobrá, i když počasí za moc nestojí. Děšť právě tak nechá Průzkumníky naložit zavazadla do autobusu a opět se ujímá vlády. Ani na sobotu neslibují meteorologové zázraky, i když určitá naděje tady je. Fronta by mohla přes noc přejít.

Autobus vysazuje po necelých dvou hodinách Průzkumníky ve Strážném u Vrchlábí. Neustále prší, takže jim nezbyvá než zbývající tři kilometry k chatě absolvovat v pláštěnkách.

V chatě Tebas Praha nálada stoupá. Je zde sucho a teplo. Po ubytování a večeri z vlastních zdrojů následuje večerní program. Pak jdou děti spát a vedoucí ještě čekají na Počasí(čko). Slečna se oblékala dost dlouho a brala si deštník. V sobotu má podle Novy pršet. S touto neradostnou informací odcházejí spát.

V sobotu ráno je mlhavo, ale mezi mraky občas vykukne sluníčko. To je radostné zjištění, Nova kecá! Průzkumníci snídají a pak se vydávají na horskou túru. Už ve Strážném začíná Matěj prohlašovat, že ho bolí nohy. Zřejmě nepochopil, že má před sebou ještě asi 25 km.

Slon mává vlajkou Delfinů a zahajuje prudký výstup

Na Hřiběcích boudách nastává okamžik pravdy. Začíná prudké stoupaní. V lese je vlhko, svítí sluníčko, je jako v prádelně. Slon ostatní optimisticky popohání:

„Běžíme děti, vy jste to nepochopily, to je závod!“

Nepochopil ho nikdo. Ze všech leje, a tak když se mezi stromy objevuje studánka, je to povel k zastavení a oddechu. Na dřevěném kříži je napsáno Studánka u kříže. Háčky a čárky jsou však hůř vidět a Průzkumníci jsou vyčerpaní, takže nápis jako Studánka u krize. Vzhledem k jejich stavu je to velice přílehlavý název.

Stoupaní pokračuje. Po nějaké době se Průzkumníci dostávají ven z lesa a rovnou do mraků. Sysel už má výškový rekord a diví se, že kleč opravdu vypadá tak, jak o ní slyšel vyprávět. V dálce je vidět horská chata Výrovka, ale Průzkumníky za chvíli zajímá to, že je tu sníh a že se můžou pořádně zkoulovat.

Řádění na sněhu uprostřed června

U Výrovky je přestávka na svačinku a pak se pokračuje dál. Sněhové plochy jsou stále četnější a mezi nimi se občas objeví bludný lyžař či snowboardista.

Následuje Luční bouda a za ní je rašeliniště, přes které se chodí po dřevěných lávkách. Mraky jsou stále níže, nad rašeliništěm se válí cáry mlhy, zkrátka nádherně ponurá atmosféra, chybí snad už jen pes Baskervilský. Cesta vede těsně kolem hranice s Polskem. Sysel skáče za hraniční patník a nadšeně křičí:

„Poprvý v cizině!“

Všudypřítomná bažina jej však rychle vrací do reality:

„Sakra, vlhko!“

Počasí se kazí, mraků přibývá. Průzkumníci už jsou pod Sněžkou na místě bývalé Obří boudy, ale Sněžka není vidět. Je dokonale ukryta v mracích.

Rašeliniště bez psa Baskervilského

Sysel: „Poprvý v cizině!“

Průzkumníci se tedy odhodlaně vydávají na závěrečný výstup do mraků. Slon utíká dopředu, chce být nahoře první. Někteří už odpadávají a sotva se plazí nahoru. Cestou míjejí kříže, které označují místa posledního odpočinku těch, kteří nedošli.

Vrchol Sněžky v mlze

Najednou se z mlhy vyloupne monumentální stavba (polská bouda) a je tu vrchol. Průzkumníci vztyčují družinové vlajky a vydávají se na průzkum. Slon a Tom s překvapením nacházejí dopis s adresou Průzkumník. Je to pozdrav od Martiny a jejích spolužáků ze školy. Martina byla tento víkend na školním výletě v Rokytině nad Jizerou a v pátek, tedy o den dříve byla také na Sněžce. Měli smůlu, celý den jim pršelo.

Průzkumníci jsou na tom o něco lépe. Neprší, ale stejně není vůbec nic vidět. A tak si aspoň kupují pohledy, aby doma mohli vyprávět o tom, jak vlastně ta Sněžka vypadá.

Na cestu zpět se Průzkumníci

rozdělují na dvě skupiny. Hrstka stavebních (asi 15) se vrací stejnou cestou zpět, ostatní jdou kratší trasu do Pece pod Sněžkou a odtud objednaným autobusem do Strážného. Slovo skupina už toho moc cestou nevidí. Počasí se zhoršilo, poprchává a mraky klesly až k horní hranici lesa.

Hlavní skupina sestupuje po nekonečných schodech dolů podél lanovky. Lanovka je v provozu a přesto, že není nic vidět a jízdné stojí plných 100 Kč, je plná.

„Že za ty peníze jedou nahoru, když není nic vidět,“ diví se Šárka.

V místě, kde cesta lanovku podchází, zkouší Sysel sundat lidem sedícím na lanovce boty. Málem se mu to daří.

Pec pod Sněžkou s odporně monumentálním hotelem

Po absolvování prudkého několikakilometrového sestupu se objevuje na protějším kopci šilný výškový hotel a je tu Pec pod Sněžkou. Průzkumníci si dávají v restauraci čaj a pak jdou na autobus. Ten už je připraven a za chvíli se vydává na cestu. Je znát, že za volantem sedí ostřílený horský vlk. Řeže zatáčky takovým způsobem, až se tají dech, a za chvíli jsou ve Strážném.

Navzdory únavě je večerní program velice živý. Hraje se na kytaru a zpívá a největší úspěch má Jeníkova Uklízečka.

Neděle už je ve znamení odjezdu. Uklízí se, balí se a vaří se oběd. Koťata se ukazují jako velice dravá družina. Když se jich Jaruška ptala, ko-

lik snědí lančmítu, tvářili se, že moc ne, někteří dokonce nevěděli ani co to lančmít je (pak že je bída). Dopadlo to tak, že nakonec na Jarušku a Šéd'u vůbec nic nezbylo a museli jít žebrať k Vlčatům za Syslem, jestli něco nezbylo jim. Naštěstí zbylo.

Odpoledne Průzkumníci za slunečného počasí odcházejí do Vrchlabí na vlak. V cestě stojí dřevěná ohrada. Přeskoč, přelez, ale nepodlez. Tomáš Sysla převaluje přes ohradu. Sysel při tom ztrácí svoje přívěsky a bohužel to zjistí až nad Vrchlabím. Šárka ohradu přelézá a odmítá Tomášovu pomoc. Ale s těžkým batohem to není snadné a Šárka zůstává na ohradě viset.

„Počkej!“ volá za odcházejícím Tomášem. Teď je jí dobrý.

Syslův osudný kotrmelec

Ve Vrchlabí na náměstí probíhá nějaká dětská estráda. Dáša kontroluje stav peněz a usuzuje, že zbylo ještě každému na zmrzlinu. Několik vedoucích odchází okupovat místní cukrárnu. Zatím Slon, Tom a Šárka se jdou ze zvědavosti okouknout tu estrádu a k svému údivu zjišťují, jak je ta republika malá. Moderátorkou dětské estrády totiž není nikdo jiný než bývalá Průzkumnice Mary. Bo-

Krkonošská panoramata

hužel není čas na popovídání si, takže jen zamávání na pozdrav a Průzkumníci se vydávají na nádraží.

Cesta vlakem proběhla bez problémů. Průzkumníci se motoráčkem přesunuli do Kunčic nad Labem, kde nastoupili do pražského rychlíku. V Martinicích přistoupila Martina se svými spolužáky a hned se přišla podělit o své zážitky.

Cestou se České dráhy postaraly o malé vzrušení, když rychlík po zastavení v Lázních Bělouhradu po průjezdu protijedoucího osobního vlaku začal couvat, aby se pak vydal znovu vpřed a hrdinně projel nádraží bez zastavení. Na našich drahách to prostě někdy nejde jednoduše.

Ve Velkém Oseku už čeká osobní vlak do Kolína a tam po dvou hodinách cesty končí výprava na nejvyšší vrchol České republiky.

Závěrem malá perlička z následujícího tábora. Tom, který učil horolezectví, si stěžoval Dáše:

„Teda tys ty děti pěkně zblblá.“

„Jak to?“ diví se Dáša.

„Ptal jsem se jich, jaká je nejvyšší hora České republiky, a oni mi tvrdili, že Nanga Parbat!“

RANNÍ KOUPEL

Pokud se ráno probouzí pomalu, a ještě hodinu po opuštění postele se ploužíte jako mátohy a nevíte pořádně o světě, mějte se na pozoru.

Ne že by snad Blondák byl typickým příkladem, ale právě jemu se stala během invaze následující přího-

da. Šel si ráno vyčistit zuby a jako správný slušňák šel plivat pastu do kopřiv u náhonu. Jenže od včerejšího dne terén doznal určitých změn. Ještě se s motorovou kosou činil a vysekal okolí umývárky a koryta. Blondák ale toho rána změny neza-

registroval a postavil se těsně ke kopřivám. Vzápětí se octl o metr hlouběji, protože na místě, kam si stoupl, už břeh končil. Blondák zcela probuzen stál s kartáčkem v ruce v náhonu a divil se, jak se tam dostal.

UŽITEČNÍ DIVERZANTI

Už před táborem se Slon nechal slyšet, že tentokrát žádné přešpady nechce, protože během olympijských her má být mír. Někteří jedinci si ale nedali říct a stejně se na přešpad vydali. Tak třeba čtveřice z Eridanu vedená Melounem.

Už bylo po půlnoci 27. července, tábor spal, jen hlídka hlídala. Ve 2:50 však hlídka narazila u umývárky na jakási individua. Diverzant popadl Krtka a rozkázal mu, aby byl ticho a zhasl baterku.

„Když ono to nejde,“ řekl Krtk, když se marně snažil baterku zhasnout.

„Tak ji zahod’.“

Krtk poslechl a diverzant ho popadl a odnesl kousek za náhon, kde ho nechal být, protože zbytek hlídky už vyhlásoval poplach.

Diverzanti se rozprchli a schovali se, kde se dalo. Jeden z nich zalehl u hromady štěrku u nového mostku. Mezitím Průzkumníci rozvinuli kruhovou obranu tábora, ale nikde se nic nehýbe. Slon ukončuje poplach a vydává se na průzkum nejbližšího okolí.

Jak už to bývá, je-li táborník nečekaně probuzen, při nejbližší možné příležitosti odchází na latrínu.

„Jdeme čůrat na diverzanty,“ dohodly se Ještěrka a Sysel a míří po

cestě k náhonu.

Mezitím Slon prosvěcuje křoví u mostku, posvítí i na hromadu štěrku, ale ležícího diverzanta si nevšiml, otočil se a šel dál. Jenže diverzant nevěděl, že jej Slon nezaregistroval, a vyrazil z úkrytu. Daleko nedoběhl, protože za několik okamžiků na něm přistál Sysel a po něm Ještěrka.

„Holky, vy jste ale těžký,“ stěžoval si zaskočený diverzant později.

Slon posiluje hlídky o nejstarší kluky a spolu s Tomem, Blondákem, Petrem a Tomášem vyrazí do terénu a pročesávají okolí. Když se dlouho nic nehýbe, zůstávají v lese a čekají. Diverzantů bylo víc, určitě se vrátí.

Zhruba po hodině dochází ke kuriózní situaci. Zbývá trojice diverzantů nachází v lese spícího Blondáka. Vedle něj leží boty. Diverzanti uvažují, jestli mu mají boty sebrat, ale nakonec od tohoto záměru upouštějí, protože Blondáka neznají a nejsou si jisti, jestli patří k táboru.

Ve 4:35 Tomáš vyhlašuje poplach. V lese je ruch, Slon i Blondák běhají bosí (jak je vidět, Blondákovi by boty vůbec nechyběly), Slon dokonce v pyžamu. I zmatená Jaruška vyběhá ze stanu bez bot. Výsledkem jsou další dva chycení diverzanti.

Zbývá už jen Meloun, který při-

chází sám vyjednávat o podmínkách propuštění. Nakonec vyjednal podmínečné propuštění zajatců s tím, že ráno nastoupí do práce.

Ráno se opět objevuje čtveřice Eridanů v táboře.

„Á, basmani jdou,“ vítá je Slon a hned jim určuje úkol nejdůležitější z nejdůležitějších. Vykopat pánskou latrínu.

Kluci se dali do práce. Když Slon viděl, že se docela snaží, donesl jim místo vody něco lepšího k občerstvení a hned značně stoupl pracovní výkon a zanedlouho byla latrína vykopaná.

„Kdepak psychologie, to je věda,“ pochvaluje si Slon a dodává:

„Takový diverzant je všestranně užitečná věc. V noci si s ním pohrajete, můžete si do něj i břinknout, a ve dne vám ještě vykope latrínu.“

Jiného názoru byl ovšem hlavní vedoucí Eridanu Maty, který shodou okolností den nato přijel na návštěvu. Když se dozvěděl o Melounovi a spol., začal nadávat:

„Že se nechali chytit, to mi nevádí, to je jejich blbost. Ale my jsme měli včera brigádu a místo nich tam museli makat staří kusové. Já jim ještě ukážu.“

VIDĚLI JSTE TO?

A co? Přece zatmění Slunce Měsícem 11. srpna 1999. Byla okolo toho spousta povyku a málokdo zůstal nezúčastněný. Mnozí si plánovali výlet do Rakouska nebo Maďarska, kde mělo být vidět úplné zatmění (u nás v Kolíně jen asi 95%). Počasí si ale zahrálo s lidmi ruletu a leckde do poslední chvíle nebylo jasné, jestli bude vůbec něco vidět.

Co je zatmění Slunce?

K úplnému zatmění dochází, pokud je Měsíc při svém oběhu Země v takové poloze, že při pohledu ze Země zakryje sluneční disk. Země, Měsíc a Slunce ovšem musí ležet v jedné přímce. Pro jedno místo na Zemi je úplné zatmění Slunce velice vzácnou událostí, která se dostavuje průměrně jednou za 360 let. Šíře pásu, ze kterého je zatmění Slunce vidět, není obvykle větší než 270 km a v jeho ose trvá úplné zatmění jen několik minut (nejdéle 7 min. 35 s). V optimálním případě zasáhne jen něco kolem 1/100 zemského povrchu. To je pravý důvod jeho neobvyklosti. V Praze bylo od roku 878 našeho letopočtu pozorováno úplné zatmění Slunce pouze v letech 1415 a 1706 a příště se tak stane v roce 2135. Pás úplného zatmění tentokrát těsně mijel hranice naší republiky.

Zatímco v současné době je každé zatmění Slunce očekávanou podívanou, v minulosti tomu bylo různě. Lidé, dokud neznali příčinu zatmění, se báli. Proto zatmění Slunce provázely různé rituály spočívající v odrazení jakési obludy, která požírá Slunce, od jejího úmyslu ať už zařikáváním, kouzly, nebo rovnou činy, třeba střelbou.

Kuriózní svědectví máme z historické Číny. Podle dochovaných archívních záznamů z roku 2137 před naším letopočtem se dva čínští císařští hvězdáři Si a Che opili a zanedbali tak své povinnosti, spočívající ve střelení šípů a bubnování proti obludě, požírající Slunce. Ačkoli obluda navzdory jejich opomenutí nakonec Slunce nepohltila, byli oba na císařův rozkaz popraveni. Záznam o jejich „zločinu“ je tak vůbec nejstarším dochovaným svědectvím o úplném zatmění Slunce s časovým i geografickým údajem.

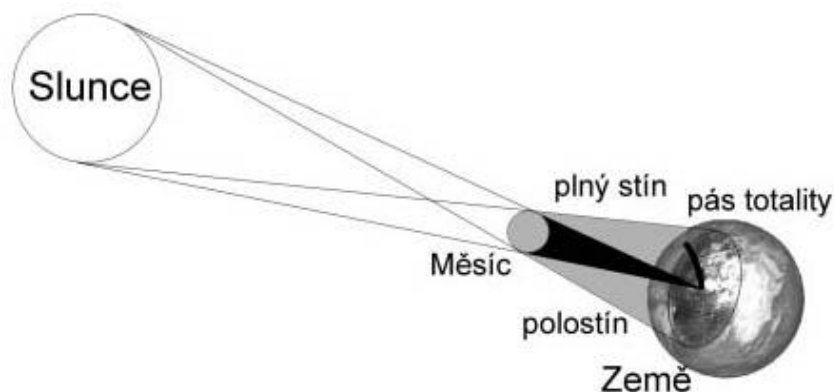

Schéma úplného zatmění Slunce

Co se během zatmění děje?

Na Zemi dochází k úkazům, kterých si nelze nepovšimnout. Dokud není zakryta přibližně polovina slunečního kotouče, je jasný den. Krátce před začátkem úplného zatmění denní světlo dostává zvláštní žlutavé zabarvení. Začne se prudce stmívat. Krajinou letí stínové proužky, tzv. „letící stíny“. Během několika sekund klesne jas oblohy asi tisíckrát. Výrazně se setmí, ochladí se a na obloze se dokonce objeví planety a jasné hvězdy. Měsíční disk zakrývající Slunce je obklopen přízračnou září koróny - atmosféry Slunce. Celý obzor je vrouben žlutozeleným pásem nebo červenou září. Při zatmění jsou lidé ohromeni a většinou několik minut před zmizením slunečních paprsků ztichnou, aby na začátku úplné fáze dali hlasitě najevo své pocity. Ječení společně s hysterií je běžné chování i při očekávaném zatmění Slunce. I rostliny a živočichové reagují na tento neobvyklý jev. Některé rostliny zavírají své květy, řada denních živočichů se ukládá ke spánku a noční živočichové se začínají probouzet. Ptáci zmlknou a splašeně poleťují, ovce se houfují a úzkostlivě bečí, psi vyjí a kňučí, úkaz je provázen také poletováním netopýrů a vrápenců. To je úplné zatmění Slunce.

Jak pozorovat zatmění?

Způsobů, jak pozorovat zatmění a ochránit si přitom zrak před nebezpečnými ultrafialovými a infračervenými paprsky, je mnoho. Od nejrůznějších typů přímých či nepřímých projekcí pomocí dírkových komor až po brýle zhotovené z magnetického kotoučku diskety či osvětlených a

vyvolaných černobílých negativních či rentgenových filmů. Začouzená sklíčka patří spíše minulosti. Lékaři se dívají skepticky i na filmy či diskety, nicméně několikasekundový pohled do Slunce (max. 10 s) by podle nich neměl zdravý zrak poškodit.

Jak probíhalo zatmění?

Ti, kdo se chystali na zatmění Slunce do Rakouska, většinou od svého záměru upustili poté, co se dozvěděli předpověď počasí. Rakousko mělo smůlu, na většině jeho území bylo vidět místo zatmění Slunce jen mraky, případně dešť a v době zatmění tmu. Maďarsko mělo větší štěstí. Po ranních a dopoledních přeháňkách či dokonce bouřkách se obloha vyjasnila a kosmické divadlo se předvedlo v plné kráse.

Česká republika byla sice o to největší divadlo v podobě sluneční koróny ochuzeno, ale i zde se všichni chystali pozorovat zatmění. Nouzov právě obývali rodiče s dětmi. Na zatmění se tam dojel podívat i Slon, který původně zamýšlel odjet do Rakouska, ale pak to vzdal.

Šed'a byl normálně v práci, a tak mohl sledovat, co to udělá s lidmi. A dělalo. Zvědavost byla veliká. Již od rána zájemci surfovali po Internetu, ale šlo to ztuha. Síť byla hodně zatížená a pro videopřenos po Internetu chybí ovladač. Je totiž požadována poslední verze, kterou ve firmě ještě nikdo nemá a na stažení ze sítě již není čas.

V rádiu probíhaly různé reportáže na jediné téma. Lékaři jednoznačně doporučují následující test: Podívali se přes zvolený materiál do Slunce, musíte vidět jen vlastní sluneční ko-

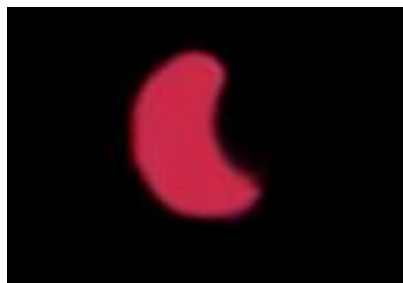
I na východě Rakouska nakonec měli štěstí. Tento zajímavý obrázek pochází ze Semmeringu

touč. Pokud materiál propouští světlo i okolo, je jeho použití nebezpečné.

V areálu bývalé kolínské Tesly bylo dost materiálu k experimentování. Testům se podrobily diskety. Ty známé 3 a 1/2 palcové nevyhověly, propouštěly příliš světla. Ty nejstarší o velikosti 8 palců (nikdo z vás je asi neviděl) nepropouštěly pro změnu světlo vůbec. Jako ideální se nakonec ukázaly staré dobré diskety velikosti 5 a 1/4 palců.

Přiblížilo se poledne a začala první fáze zatmění. Venku se objevily hloučky lidí a svými výrobky pozorovali Slunce. Pozorovatelé se v podstatě rozdělili na dva tábory - dělnický a technický. Ten dělnický používal k pozorování svářečskou kuklu, nebo aspoň sklo z ní. Ten technický pak počítačovou disketu. Rázem to tedy vypadalo, že co Čech, to svářeč nebo počítačový maniak.

Reportáže v rádiu se zatím změnily v nervák, protože od západu se blížila studená fronta. Například reportáž z Petřínské hvězdárny vypadala zhruba takto:

Takhle vypadalo částečné zatmění Slunce skrz počítačovou disketu

„Teď právě začíná zatmění Slunce. Ale my v tuto chvíli vůbec nic nevidíme.“

Kolín na tom byl mnohem lépe. Zde bylo polojasno a jednotlivé mraky nebyly příliš velké, takže dlouho nerušily. Zpočátku se nezdálo, že by se zatmění nějak projevovalo na okolí, ale ve čtvrt na jednu, tedy půl hodiny před vrcholem zatmění, už bylo patrné, že světla mírně ubylo. A ubývalo stále víc. Sluneční světlo bylo náhle jakési šedé a tam, kde byl stín, bylo už docela slušné šero.

Ve firmě Teco a. s. se v půl jedné zavelelo:

„Jdeme na observatoř.“

Observatoř v tomto případě představovala plochá střecha šestipatrové budovy, nejvyšší v areálu. Odtud byl vidět Kolín jako na dlani. Ve 12:46 zatmění kulminuje. Ze Slunce zbývá tenounký srpek, asi 5% původní velikosti. I tak dokáže Slunce dobře ozářit Zemi, i když jeho světlo je žlutošedé a jakési pichlavé.

Na „observatoři“ vládne spokojenost. Na západě je hradba těžkých šedých mra-

ků, a tak není jasné, jestli ochlazení a vítr jsou průvodní jevy zatmění nebo příchodu studené fronty.

„V Praze asi nemají radost,“ znamená někdo a má pravdu. V Praze touto dobou leje jak z konve a maximální zatmění tam nikdo neviděl.

Škoda, že zde nebylo úplné zatmění, protože pozorovací podmínky byly ideální. Ale ono „příště“ už pro nás platit nebude. Aspoň ne zde.

Použity materiály RNDr. Jiřího Grygara, Csc. zpracované S. Berkovcem

Rozdíl mezi tím, když úplné zatmění vidět je (vlevo a uprostřed) a když vidět není (vpravo)

OHLÉDNUTÍ (1)

Rozhovor s Čertem

Čert byl několik let hlavním vedoucím oddílu a také hlavním vedoucím šesti táborů. Rozhovor s ním znamenali Delfini.

Kolik let jsi v oddíle?

V oddíle jsem od roku 1976 od září. To už si spočítejte.

No to je pěkně dlouho. Máš někdy chuť se vrátit k aktivní činnosti?

Furt !!!

Jak se ti líbilo dělat velkého šéfa?

Jak se mi to líbilo? No, bavilo mě to.

Musel ses přemáhat a dělat šéfa, nebo to bylo spíš v pohodě?

No, tak já jsem byl v pohodě. Nevím, jak na tom byli ti okolo, ale já jsem byl v pohodě. Jak jsem třeba poznal dobu, kdy mám promluvit - já jsem taky mluvil furt. Nebo myslíš, že ne - že jsem málo ukecanej?

Jak jsi byl tehdy spokojen s ostatními vedoucími a instruktory?

To jsou teda blbý otázky. Dokavad dělali, tak byl člověk spokojenej, a když přestali dělat, tak holt jsem se na ně musel rozzlobit.

Jaká byla tvoje nejoblíbenější hra?

Ježší, no masovky.

A která celotáborovka se ti nejvíc líbila?

Alvarez. Ten první. Byl napínavější a celkově takovej dramatictější.

Vymyslel jsi nějakou?

Ježíšikriste, no já to měl dobře zařízený. Já jsem nevymýšlel CTH, já jsem na to měl lidi okolo sebe. Ani jednu.

Jsi spokojen se Slonem jako hlavním vedoucím na táboře?

Tak, já jsem na těch tábořech, kde Slon dělal hlavase, nebyl, takže nevím. Když se přijedu navečír podívat, tak nic nepoznám.

Do jaké družiny jsi patřil ?

Když jsme přišli do oddílu - jako mladý, tak Jiskříčky, pak Šipčička, a když jsme složili pionýrský slib, tak jsme byli Šipka. To nám vydrželo až do osmičky. Potom jsem měl vlastní družinu. To byli Svišti. Slů-

ňák, Kačena, Šárka, Helča, Bobr, atd. Ty jsem vedl až do vojny s Renatou Holubovou. Pak tam přišel ještě Raďeček se Špekem. Po vojně už pak žádnou.

Kdo byl tvůj oddílový vzor?

Já jsem neměl žádný vyhraněný vzor, jako že bych se chtěl někomu podobat.

Myslíš si, že vztah k oddílu je teď po určité době pro malé děti jiný než před několika lety? Rozumíš?

Já tomu rozumím. Asi je trochu jiný. I když po těch vlastně třech letech z těch dětí spoustu vůbec neznám, tak se dneska nabízejí daleko širší možnosti než třeba za nás. Dneska mají děcka víc jiných zájmů, které my mít nemohli.

Myslíš si, že oddíl změnil tvůj pozdější život?

No zcela určitě, protože když se podívám, kolik mám kolem sebe kamarádů, tak všichni jsou z oddílu.

Co momentálně děláš?

Pracuju ve velkoskladě s pletací přízí.

Proč jsi nechal činnosti v oddíle?

No, odešel jsem v době, kdy se mi narodila dcera. Takže už na to nezbýval čas.

Na kterou klubovnu jsi měl nejlepší vzpomínky?

Asi na tu první - na Císařovsi, protože jsem byl malý had. Člověk tam z toho byl u vytržení. Později v buňkách to nebyl žádný zážrak.

V minulých dobách se běhaly Partyzánské samopaly. S kým jsi běhal ty?

No většinou s Kosou, Lud'kem Špačkem, Michalem Vlčkem, Adamem Soukupem, Čmelákem a Starostou. Někteří jména vám toho už asi moc neřeknou. My se účastnili okresních a krajských kol. Dotáhli jsme to už do národního finále. To se tomu ještě říkalo Pionýrská stezka odvahy. Tam jsme ale propadli, protože místo nemocného Kosy s náma běžel Pitras a tomu se nechtělo moc běhat.

Tvůj největší úraz na táboře?

Když jsem se seknul do zápěstí sekerou. Osekával jsem strom v lese, sklouzla se mi sekera po větví a do-

stal jsem jí přes zápěstí. Na tepnu jsem se bohužel nedostal.

A co rodina?

Roste to jako z vody. Teda fernetu, chacha.

Kdyby nepřišla dcera, pokračoval bys v oddíle?

No, zcela určitě.

Díky za rozhovor.

Čertova nepříjemnost s nafukovacím člunem

ŽIVELNÉ POHROMY (7)

10. Epidemie

Celodenní a vícedenní výpravy jsou spojeny s problémem jídla. Kvalita zejména konzerv je různá, a tak se stalo, že například roku 1986 bylo po návratu z velkého putování za troskami přístavacího modulu z rakety Kondor asi třetina táborníků špatně od žaludku. Odnesla to především 4. družina vedená Mary a doprovázená Mártym a Šédou. Noc po návratu byla těžká. Nejpravděpodobnější příčinou byly právě konzervy.

Roku 1992 dopadla podobně 2. družina vedená Helčou a Janou a doprovázená Čertem. Snad jedině Čert přežil třídenní výpravu ve zdraví. Ostatní po příchodu postupně zezelenali a odpadli. Včetně Helči a Jany. Nejlépe ještě přežili nejmladší členové družiny, druhý den už byli v pořádku. Zde se ovšem nemohli shodnout na příčině. Někteří to sváděli na okurky (i barva těch nejvíce postižených tomu nasvědčovala). Družina si jich vzala s sebou velké množství, a pak už se na ně nikdo nemohl ani podívat. Kromě Čerta, který jim je stále nabízel. V táboře si pak z členů 2. družiny dělali legraci. Stačilo někomu z nich říct:

„Nechceš okurku?“

Měli jste vidět, jak utíkal.

Pozdější průzkum, který provedl na vlastní pěst Marian s rodinou, ukázal, že příčina tohoto družinového kolapsu je zřejmě v hospodě v Ratajích, kde družina jedla. Nedlouho po jídle se jim udělalo špatně od žaludku. Asi tu byla nějaká špatná voda.

Když se řekne epidemie, vzbuzuje toto slovo představu nějaké velké nákazy, která se lavinovitě šíří a proti které není účinná obrana. To, co se dělo na táboře 1993, nemělo obdoby. Epidemie byla svojí rychlostí srovnatelná s morovými pohromami ve středověku. Koneckonců morem byly zpravidla nazývány všechny nakažlivé nemoci, které tehdy lidé neznali (i když mor jako nemoc existuje, dokonce v několika variantách). Takže i této nemoci, která se většinou projevovala jako angína nebo silná chřipka (v několika málo případech se dokonce doktorům nepodařilo nemoc identifikovat), můžeme směle říkat mor.

Především Marianovou zásluhou se tábor roku 1993 konal po mnoha letech opět začátkem července, konkrétně od 4. července.

Malá Katka L. si angínu už přivezla, protože hned druhý den ulehla. Je velmi pravděpodobné, že tu lavinu spustila ona. Šíření moru velice napomohlo prudké ochlazení 6. července. Teplotní rozdíl byl větší jak 10°C. Za dva dny, 8. července, se zase výrazně oteplilo a objevily se první známky nemoci u několika táborníků.

9. července odpoledne probíhala etapa celotáborové hry Alvarez hledání pouzdra ve vodě hluboké. U tůně poblíž starého hryzelského tábořiště hlídkovali Čert a Šéd'a. První dorazil Slon se svou družinou a hledali pouzdro. Najednou se objevil Starosta na simsonu a oznámil, že Čert musí do tábora, protože je potřeba řídit pro druhé auto. V táboře je 7 marodů a jedou do Kolína. Teploty překročily 38°C. Nakonec jelo do Kolína 6 nemocných. Ještěrka, která si před začátkem tábora předsevzala, že ji nikdo během tábora do Kolína nedostane (snad na všech předcházejících táborech jela do Kolína s nějakým úrazem), se odvozu zoufale bránila. Protože neměla tak vysokou teplotu, dostala šanci. Jaruška už si vybrat nemohla a doma vystupovala z auta se slzami v očích. Tolik se na tábor těšila. Ještě tentýž večer jela druhá várka v počtu 5 táborníků. Ruleta se roztočila.

Druhý den ráno všechny táborníky zdravil Slon novým pozdravem:

„Ahoj, kolik máš?“

Myslel tím samozřejmě tělesnou teplotu.

Každý den pak odjíždělo auto s jedním, dvěma i třemi táborníky do Kolína. Velice málo bylo těch, kteří „utekli hrobníkovi z lopaty“. Ještěrka se přes noc pořádně vypotila a druhý den už byla celkem v pořádku a vstala. Jak se později ukázalo, příliš brzo. Martinovi S. to trvalo dva dny, ale z nemoci se dostal.

Mezitím se zase výrazně ochladilo a přšelo, takže kdo dostal teploty vyšší než 38°C, okamžitě jel domů. Smutný rekord držel Honza H. s horečkou 40,2°C. Vedoucím se kupodivu nemoc vyhýbala, jen Slon a Šárka si na jedno odpoledne lehli. Ostatní všelijak posmrkávali a pokašlávali,

ale jinak jim nebylo nic.

13. července byl stav kritický. 1. družina 4 členové, 2. družina 5, 3. družina 3, 4. družina 4. Z těchto čísel je vidět, že mor si nevybíral a řádil u všech družin stejnou silou. Z původního počtu 37 dětí klesl stav na 16! To je méně než polovina. Šéd'a začíná přemýšlet o katastrofickém scénáři, protože družiny se ocitly na hranici funkčnosti.

„Ble, co je to za jídelníček?“ divila se Lenka o svačině.

Na jídelníčku totiž byly nabízeny následující chody: tuk z Edy, vývar z Tomáše, Ještěrový prsty, Jakubovo oko a k večeři jako vrcholné číslo gilotina z Pankráce. Jídlo s humorem takřka šibeničním připravila společnost Kat Mydlář s.r.o., jinak 1. družina. Je vám jistě jasné, že šlo vesměs o morem postižené táborníky. Toho se hned chytli další a začali toto téma dále rozvíjet. Je třeba šetřit, takže ty, co odpadli, sníme a je to.

Když už černý humor dosahoval vrcholu, objevila se před táborem Veronika. Celý tábor (tedy jeho zbytky) vyběhl od svačiny před jídelnu, aby Veroniku přivítal. Počet táborníků tak stoupl na 17 a optimismus se vracel. Ještě tentýž večer přijeli další dva.

„Dneska se to láme,“ prohlásil Šéd'a. „Odrázili jsme se ode dna.“

To už byli táborníci druhý den dopování celaskonem.

Další den přijela Jaruška a dva onemocněli. Naštěstí však jen lehce a následující den už jim bylo líp. Onemocněli však další dva a přijel Ještěr. Jednou z nemocných byla opět Ještěrka. Mor se nechtěl smířit s porážkou a zaútočil znovu. Teplota dosáhla druhý den kritické hranice 38°C. Jaruška Ještěrce vyhrožovala, že ji zmlátí, jestli odjede domů.

„Copak za to můžu,“ odpovídala Ještěrka smutně.

Zřejmě to však zabralo, protože teplota klesla a za další dva dny už byla Ještěrka v pořádku. Sice s rýmou, ale bez teploty.

Na návštěvním dnu 17. července se zase skoro všichni sešli. Počet táborníků rázem stoupl na 33 a už to byl opět normální tábor. Jen čtyři táborníci se už nevrátili.

Celá tato morová anabáze měla trochu kuriózní dohru. Tábor opouštěli všichni zdraví, až na Krtečka,

shodou okolností zdravotnici tohoto tábora. Odvážela si na památku angínu.

„Jestli příště přijdu s tím, že tábor bude v červenci, tak mě rovnou nakopejte,“ prohlásil po táboře sebekriticky Marian, protože v srpnu bylo počasí stabilní a teplé.

Nicméně další čtyři roky se u červencového termínu zůstalo.

11. Člověk

Člověk, to je kapitola sama pro sebe. I v přírodě na jeho přítomnost narazíme, kam se podíváme. Kolikrát jsou důsledky jeho působení srovnatelné s živelnou pohromou, někdy ji i předčí. Už vlastně v problémech

s vodou, o kterých jsme si vyprávěli v předchozí kapitole, má člověk prsty. Voda dřív bývala čistá a pitná skoro všude.

Vrátíme se zase do roku 1982, kdy nás stihla mnohem větší pohroma, než byly ty předchozí, které ve svých důsledcích nakonec ani pohromami nebyly. Když jsme tábor začínali, už jsme věděli, že zde v Hryzelích jsme již naposledy. Film, který tenkrát Šeďa poprvé točil, se stal dokumentem velké historické ceny, ať už by dopadl jakkoli po stránce umělecké. Důvodem k našemu vystěhování bylo založení bažantnice. A tam je, jak známo, lidem vstup zakázán. Jenže řekněte bažantovi: „Tady je bažantnice a nehneš se odsud.“ Ba-

žanti si prostě nezvykli a utíkali pryč. Většina z nás zde bažanta nikdy neviděla. A tak byla časem bažantnice v tichosti zrušena. Ale pro nás už je to historie a stěhovat zpátky bychom se asi nechtěli.

Když se někdy na hryzelském tábořišti zastavíme, připadáme si vlastně tak trochu jako emigranti, kteří se po letech zase vrátili zpět jen tak se podívat. Ne, už se nevrátíme, i kdybychom mohli. Zvykli jsme si v Nouzově, máme tam vybudované zázemí, nic nám nechybí. A pro ty mladší, kteří už Hryzely nepamatují (a těch je drtivá většina), je to jen kus historie. A tak to také zůstane.

Tábor v roce 1982, poslední v Hryzelích

Opuštěné hryzelské tábořiště o rok později s hromadou trosek

Staré tábořiště v roce 1998. Nezbyla tu ani stopa po tom, že zde před šestnácti lety stál velký dětský tábor, dvanáctý v řadě

Táborová kuchyň

Trosky bývalé kuchyně

BAVÍME SE NA NÁŠ ÚČET

Slon: Krtku, vezmi si ponožky.
Krtek: Já si ponožky vzít nemůžu.
Slon: Jak to?
Krtek: Já už žádný nemám.
Blondák: Je to sice dál, ale zato je tam horší cesta.

Slon: Drž pochodeň kolmo k zemi, aby dobře hořela.
Ferča: Takhle?
Tom: Ježíšikriste, nahoru!

Hrdinný olympionik Blondák

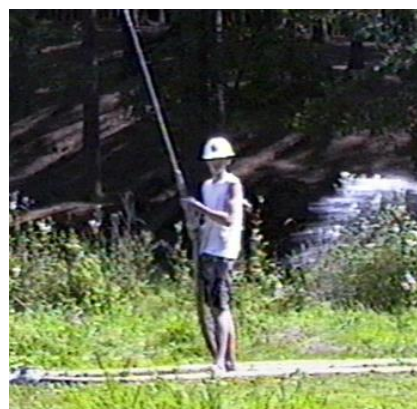
Igrid: „Zase ten rekord neudělám!“

Nezapomenutelná akvabela Tučňák

Diskobolos Ferča

Lasse: „Budu požárníkem!“

Lýžaři na startu velkého štafetového závodu

Krokodýl na kanoí

Ferča pod kanoí